ORATIO PRO INITA PACE

Inter Auguſtiſſimum Cæſarem Carolum & Franciſcum Regem Chriſtianiſſimum, Romæ ad altare ſancti Petri Anno. M. D. XXVI. VI. Idus Martias habita per Reuerendum Patrem Franciſcum Epiſcopum Sperulum.

ORATIO PRO INITA PACE INTER Augustissimum Cæsarem Carolum & Franciscum Regem Christianiss. habita per Reuerendum Patrem .F. Episcopum Sperulum.

QVOD priuatis quotidie precibus, publicis etiam supplicationibus, quod sacrosancta ex hac ara, aris templisq; omnibus, a summo Deo diisq; tam diu anxii poposcimus P. S. diuino consilio, sapientis animi tui patientia diuturna, nostrorum principum generosa præstantia, salutiferum, necessarium, incomparabile pacis donum sumus deniq; consecuti, idq; me hodie ad solamen, lætitiamq; omnium dicendo enuntiare iussisti. Ego uero tametsi imbecillitatis mearum uirium conscius, tamen obedientiæ studio, extemporalis ingenii periculum, temeritatisq; aleam subire non ueritus, partim gaudio insperato, partim præteritæ calamitatis memoria, sentio mihi, extempore potius lachrymas, quam uerba suppetere. Qui enim pauloante in medio rerum freto tumidis odiorum fluctibus iactabamur, quibus atra nox undiq; incubabat, quos hinc Aquilo, inde Auster, illinc Eurus coniuratæ impietatis flatibus impellebant, quibus nulla Astrorū benigna serenitas, nulla in portum patebant effugia, qui omnem spem, quæ quidem in tanta prope desperatione, & ipsa dubia uidebatur, in te uno, qui imperterritus gubernaculo hærebas, sensimus

collocatam, in portum iam tandem tua potiſſimũ prouidentia & conſtantia delati ſumus, atq; a præterito/rum malorum mœrore ſubtrahimur, & futurorum bonorum opinione reficimur recreamur. Sunt profecto principes quaſi uitales ſpiritus ciuitatum, ab his populorum ſalutem, uitam, libertatem, dignitatem, fortunas, aras, fo/cos, diuina, humanaq; iura pendere quis neget? unius quippe principis ſtudio, omnes pariter permouentur, & quaſi nauis temone dimoto, hac & illac dirigunt curſum. Vtq; ad præſentes colores Polypus & Chameleon mutare colorem feruntur, ſic ad principum mores, mores uariant populorum. ſi princeps blando pacis ſtudio teneatur, populum uideas hilareſcere, ſplendeſcit no/bilitas, artificum turba diteſcit, domus, uiæ, fora, parietes, uillæ, agri, omnia demum ſentire pacis tranquil/litatem uidentur, ea geſtire, & exultare. At contra ſi mutuis odiorum, bellorumq; calcaribus principes inci/tentur, tum ueluti habenas equus infrænus, detrectat populus leges, libido pro iuſtitia, pro opulentia egeſtas, inertia pro induſtria, pro ciuili ſocietate ſeditio, pro amicitia crudelitas dominatur. Hæc ſi noſtri principes animo diſcluſis affectionibus aliquando reputaſſent, non Rhodum clariſſimam, tantum reip. Chriſtianæ præſi/dium pertinaci nuper hoſtium obſidione extortam, nõ Italiam deuaſtatam, non agriculturam deſertam, non tot publicas populationes, incendia, ruinas, populorum ſtra/ges fruſtra nunc miſeri quereremur, at tum quereremur maxime, cum per diſcordiam licuerit aliquantulum re

ſpirare, & iucundæ pacis frui benignitate. fieri enim ut plurimum ſolet, ut minus tum pericula ſentiamus, dum cum eis luctamur, defuncti his, demum ſtupidi admiremur magnitudinem mali, nec ſatis ſciamus, unde ſaluti uia fuerit patefacta. Quare nunc erit perſpicacius intueri, quanta, a, ſæuiſſimo orientis Tyranno piæ propugnatrici noſtræ Pannoniæ incendia parabantur, quod malum inermi ultra citraq; pharum Siciliæ infeſtiſſima eius claſſis tanto inſtructa ſtudio minabatur, & quæ etiã num plurima noſtris capitibus imminebant. At eorum præſertim, qui ſublimiore poſiti loco cæteris præſtitiſſent. o, perniciosa, dira, execrabiliſq; diſcordia quibus uiis in tantorum principum pectora irrepſiſti? quibus præſtigiis admirabilem utriuſq; uirtutem, magnanimitatem, pietatem fallere potuiſti? Non ſatis uidebatur hanc terrarũ principem Vrbem, tot pacis operibus, externorumq; bellorum clariſſimis monumentis inſignem, olim penitus ſepeliſſe? ut nunc ea ex ima paſſim terra, quaſi, e, buſtis cadauera eruamus, omniq; laudẽ ſuperiores miremur artificum manus, non ſatis funeſtam lamentabilemq; tantarum ruinarum faciem tuebaris? ut nunc iterum inuictis noſtrorũ principũ animis, uiribus, ſtudiis funditus eruere nos tentares? Sed fruſtra tentaſti, nam diſcuſſis odiorum ſeminibus ſapientiſſima pectora tuas inſidias perſenſerunt, & Clemens Pater optimus ueluti ſcopulus, quem in Pelagi medio circumquaq; luctãtes impetunt undæ tam diu ĩfractus, ĩuictus, immobilis perſtitit, donec tantorum filiorum nobilis ira ipſa ſe

uicit, & ultro diutimus æstus posuit animorũ. In me/
dio stetit Iesus, & dixit, Pax uobis. Clemens in medio
ut arbiter constitutus in neutram sese partem deflexit,
sicq; non odio, non amore, e, iustitiæ deiectus gradu, tam
diu pacem, pacem, pacem suadendo raucis iam faucibus
repetiuit, donec filii promissionis, & nunc uere demum
filii liberæ, qui periclitati sunt, ne putarentur ancillæ, piis
hortationibus emolliti duros animos exuere, & abiectis
operibus tenebrarum induunt arma lucis, ac uere nũc filii
Dei uocantur & sunt, qui hæreditariam Dei seruatoris no
stri pacem deniq; adierunt, & quod tanto facinori addi/
dit, ut græcis dicitur, colophonem, tunc patefacta est
regia nobilitas animorum, cum nullum fore tantis odiis
finem propemodum putabamus. Necessaria nimirũ sunt
quandoq; bella, ut suauior pacis fructus gustetur; raro
enim magnorum principum dissidia dirimuntur; quin
pax & ipsa magnis adstricta foederibus præclarum ali/
quod facinus promittere uideatur. nisi petitus bello ac
uictus Oriens a Macedone Alexandro fuisset, nunquã
feros mores barbari posuissent, non Alexandriam habuis
set Aegyptus, nõ Seleuciã Mesopotamia, nõ Sogdiani
Prophthasiã, non India Bucephaliã, non ad septuaginta
præterea urbes a uictore extructas hidẽ Barbari uictoriæ
beneficio possedissent, Hyrcani nubere non didicissent;
Sogdiani genitorẽ nõ ĩterimere sed nutrire, nõ abstinuis
sent a matrũ cõnubio Persæ, Agriculturã nescissent Ara
chosii, Schytæ cõedissent ut prius humana cadauera, nõ
supremo sepulturæ munere honorassent, ut nõ ĩmerito

ea pars orbis sine sole fuisse Plutarchi testimonio credi possit, quã Alexãdri oculus nõ inspexisset, & infelices hi ad quos armis nõ eius uictoria persuasisset. Tãta uicto rum plærunq; benignitas est, tam magna clementia, ut multi inuidere posse uictis merito uideantur, ita sæpe belli iniuriæ, pacis beneficiis compensantur. Quapro pter liceat mihi nunc felicẽ dicere Sereniss. Imperatoris nostri Caroli, & Christianiss. Regis Francisci discordiã, necessariam pugnam, opportunam alterius captiuitatem, ex quibus datur salutiferæ pacis ingentia fœdera audire arctissimo sanguinis uinculo ita connexa, ut præter id, quod de tantorum principum fide dubitari non possit, necessitate etiam mutua urgeantur. Hæc Sereniss. Caro le tua magna uictoria, hæc uera est palma, cætera huius felicitatis exercitus tecũ tuus ipsa fortuna partitur, hæc tota tuæ uirtutis est gloria, proprius hic triumphus, quẽ nulla unquam ætas poterit abolere. si uictoria uti, ut sane poteras, uoluisses, non sic uicisses, nunc solus uicisti, nunc inermis ne galliam modo, sed omnes ubiq; nationes demeruisti, ad quas tuæ clementiæ fama peruadet. Tu uero Frãcisce fortissime desinas fortunã ulterius incusare, quod tuos ingentes spiritus non æquã represserit, & hoc prospero pacis successu, ducas omnia compensata, neq; illius ærumnæ Regẽ Christianissimũ pigeat, quæ demũ Christianæ reip. spem summæ felicitatis attulerit. est & tuus etiã tibi in hac ærũna triũphus, quod alpes alta niue glacieq; obductas prius cũ ingenti formidabiliq; exercitu superasti, quam relicti post tergum hostes præsentire

potuerint, eosq; tua celeritate in Insubriam, quasi in ipsum odiorum agonem ex tuis finibus ita stupidos retraxisti, ut in diuersa præsidia sint abire coacti, ut cuiq; in tam subita trepidatione sors dedit. Ticini tum partim cõclusos, repugnante hyemis sæuitia, obsidionis perseuerantia, ad rerum ultima redegisti, & pugnam quam demum collecti undiq; per necessitaté proposuere, fortissime iniisti, nunc ducis sapientissimi, nunc militis strenuissimi munera obeundo, sicq; undiq; certamen instaurando, illatis atq; acceptis cruentus uulneribus, sustinuisti tam diu, donec a circunfusa hostium multitudine prius capi quam uinci potuisti. hæc tuæ fortitudinis iudicata magis quam narrata præconia, si cum fortunæ inuidia cõferantur inuita uictoria triumphasti. Lætare igitur. P. S. habes enim tota quod mente petisti, potentissimos Reges Sancto foedere, pia necessitudine, omni uoluntate ac studio contra ueros hostes arma conuertendi coniunctos, teq; suæ concordiæ auctorem, foederis caput, sanctæ expeditionis auspicem profitentur, id quod suis ad te literis Imperator constantissime pollicetur. pulchrum profecto fuit sapientiæ tuæ exemplum inter diffidentes neutri accessisse, non minus erit nunc pulchrum & opportunum inter se iunctos complecti, & paribus paternæ charitatis ulnis adstringere, ut qui pacis inter Christianos hortator piétissimus semper fuisti, necessarii quoq; in impios hostes belli auctor sanctissimus, & auspex felicissimus prædicere. omnis sexus, ætas omnis, omnis ordo lætetur tantæ pacis futura fe

licitate. Lætare in primis tu Respublica Christiana, quæ tuo sponso tam diu sterilis perstitisti, dudum sub Leone Decimo concepisti, nunc sub Clemente. VII. iucundissimum & optatum salutiferæ pacis germen feliciter peperisti.